

بررسی مولفه های اقلیمی در معماری سنتی مناطق سرد و کوهستانی (نمونه موردی تکیه بیگلر بیگی کرمانشاه)

علی علایی^۱، محمد جامه بلند^{۲*}

۱- آموزشکده فنی و حرفه ای سما، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرمانشاه، کرمانشاه، ایران، alia.archi@gmail.com

۲- آموزشکده فنی و حرفه ای سما، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرمانشاه، کرمانشاه، ایران، Moharch1368@gmail.com

چکیده

انسان امروزی بدون در نظر گرفتن آنچه بر وی گذشته است، قادر به زندگی نیست و برای داشتن زندگی بهتر، باید به زیرساخت هایی که از قبل بدست آورده است، تکیه کند. هویت انسانی در اولین، ابتدایی ترین و بهترین حالت در محیطی که خود آراسته است نمود پیدا می کند. این محیط انسان ساخت زمانی مورد اهمیت و استفاده است که به خاسته ها و ناخواسته های شخص مصرف کننده پاسخ گوید و همچنین مسیر وی را برای پیمودن راه، تا کمال انسانی هموار سازد. توجه به مصرف انرژی و تنظیم شرایط مطلوب محیط زندگی در بناهای در حال ساخت کشور ما، امری ضروریست. چرا که محیط و شخص استفاده کننده در یک رابطه متقابلند و بر هم تاثیر میگذارند. شخصیت و یا کیفیت هر چیزی می تواند در سنجش با معیارهایی، خوب یا بد، ارزیابی شود. بی شخصیت یا بی کیفیت خواندن افراد پدیده ها یا ساختمان ها اشتباه رایجی است که به جای بد شخصیت و یا بد کیفیت به کار می رود. ساختمان های بد کیفیت و بد آسایش موضوع با اهمیتی است که امروزه گریبان گیر طراحان معماری، طراحان شهری و بیشتر از همه استفاده کنندگان از بنا و محیط آن شده است. هدف از این تحقیق بررسی مولفه هایی است که در معماری گذشته ایرانی از آن برای فراهم کردن شرایط مطلوب بنا به لحاظ اقلیم و مصرف انرژی استفاده میگردیده است تا با استفاده از آنها در مکانی که بیشترین زمان را در آن میگذرانیم بتوانیم از نظر شرایط محیطی آسایش و همچنین کاهش مصرف انرژی را به ارمغان بیاوریم. برای این کار به عنوان نمونه موردی تکیه بیگلر بیگی در شهر کرمانشاه مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

کلید واژه ها

معماری سنتی، طراحی اقلیمی، تنظیم شرایط محیط، تکیه بیگلر بیگی.

مقدمه

امروزه گرایش به معماری سنتی بیشتر تزئینی و کمتر محتوایی و عملکردی بوده است. بدین ترتیب عناصر کالبدی در معماری سنتی مانند بادگیر، گنبد، حیاط مرکزی، شوادان، زمهریر، سایبان و مانند این که دارای عملکرد محیطی قابل توجهی بودند و نیاز ساختمان را تا حد زیادی به سوخت های متعارف کم می کردند در آموزش های معماری کمتر مورد توجه قرار گرفته اند. در بسیاری از کشورهای در حال توسعه نیز این آموزش ها تنها جایگاه توصیفی داشته و از نحوه به کارگیری و ترکیب آن با معماری امروزی و به دست آوردن نوعی معماری با عملکرد عالی کمتر نشانه ای دیده می شود. آنچه در اینجا شایان توجه است این است که، بیش تر اصولی که در معماری پایدار نوین در قرن بیستم مطرح شد، در معماری سنتی و قدیمی این مرز و بوم در اقلیم های مختلف رعایت می شد، که خود مؤید تاثیر صحیح فرهنگ، دین و سنت های مردم ایران بر چگونگی ساخت و ساز و معماری در سده های پیشین بوده است. امروزه به رغم مطرح شدن مباحث پایداری عملاً تمامی این اصول توسط پیشینیان ما به کار گرفته می شد. معماران پیشین ناگزیر از تکیه بر منابع طبیعی و انرژی های پاک بوده اند که